

[LES ACTUACIONS]

2. INTERVENCIONS ESCRITES

SEGMENTACIÓ DE LA POBLACIÓ ADULTA DE CATALUNYA SEGONS EL CONEIXEMENT DE CATALÀ, L'ÚS D'AQUESTA LLENGUA I LA PREFERÈNCIA LINGÜÍSTICA

Joaquim TORRES

La població de Catalunya és lluny de ser homogènia quant als seus coneixements, usos i actituds lingüístics. Per tant les mesures per fer augmentar l'ús interpersonal del català han d'adaptar-se a cadascun dels diferents sectors en què es divideix la societat en aquest aspecte. Cal, doncs, portar a terme una segmentació de la població que ens hauria de permetre definir, d'una banda, quins són els segments que seria convenient que es reduïssin en nombre i els que caldria que cresquessin, i, d'altra banda, quines serien les intervencions més adients en cada segment per aconseguir que hi augmentés l'ús col·loquial del català.

Seguidament, i a partir dels últims reculls de dades disponibles,¹ presento una aproximació molt esquemàtica a una segmentació de la població adulta de Catalunya segons les tres variables citades: el coneixement del català, el seu ús i la preferència per una o altra llengua a l'hora de contestar oralment una enquesta. La relació comença amb el sector més allunyat del català i s'acaba amb el més implicat amb aquesta llengua. Els segments en qüestió són els següents:

¹ Concretament dels treballs següents: INUSCAT 96 (Aragay 98), DYM 98 (enquesta feta el 1997), CIS 98, FABÀ 00 i CIS 01.

1. **Els desconexedors del català**, és a dir els que tenen un desconeixement pràcticament total del català, és a dir els que declaren no entendre'l. Podrien ser el 3% de la població adulta (són el 3% segons DYM 1998; el 3% segons CIS 1998; el 4% segons FABÀ *et alii* 2000; el 3% segons CIS 2001).

2. **Els que només l'entenen**, és a dir els que declaren entendre'l i no saber-lo parlar. Podrien ser el 16% (15% segons FABÀ *et alii* 00; 14% segons DYM 1998; 18% segons CIS 1998; 19% segons CIS 2001).

3. **Els que el parlen a mitges**. Són els que declaren saber-lo parlar però no sostenen converses enterament en català, encara que la majoria sí que ho fan parcialment. Podrien ser el 9% (FABÀ *et alii* 2000).

4. **Els que el parlen però prefereixen l'altra llengua**. Són els que sostenen converses en català però prefereixen parlar en castellà. Podrien ser el 13% (el 41% que prefereixen el castellà per fer una entrevista –DYM 1998– menys el 28% que no sostenen converses enterament en català –FABÀ *et alii* 2000–).

5. **Els indiferents**. Els que sostenen converses en català però els és igual parlar una llengua que l'altra. Podrien ser el 14% (DYM 1998).

6. **Els que prefereixen el català però mantenen la norma de subordinació al castellà**. Són els que prefereixen sostenir converses en català però declaren que parlen sistemàticament en castellà als que ho fan en aquesta llengua. Podrien ser el 30%, calculats de la següent manera: el 46% que prefereixen el català per fer una entrevista, segons DYM 1998, menys el 16% dels que diuen parlar català sempre o en alguns casos als que parlen en castellà, segons FABÀ 2000.

7. **Els que trenquen parcialment la norma de subordinació**. Els que parlen en català i trenquen parcialment la norma segons la qual cal parlar sistemàticament en castellà amb els que tenen aquesta llengua com a principal. Aquest segment podria estar constituït pel 9% que declaren parlar preferentment però no exclusivament català amb un company de llengua castellana, segons INUSCAT 1996. La meua hipòtesi és que es tracta de persones que consideren que cal parlar català amb els de parla castellana, però que només ho practiquen en certs casos.

8. **Els quasi monolingües en català**, és a dir, els que trenquen completament amb la norma esmentada. Podrien ser el 6% que declaren parlar exclusivament català a un company de llengua castellana, segons INUSCAT 96. Constitueixen la minoria que a la pràctica usa majoritàriament el català amb els al·lòfons. Representen un poderós factor d'ajuda al manteniment de l'ús de la llengua.

Per potenciar l'ús interpersonal del català caldria buscar la manera de fer que la població anés pujant cap als graus superiors, que hi hagués un desplaçament cap amunt. De fet el que s'ha aconseguit durant els últims lustres ha estat que s'avancés en els graus més baixos, és a dir, que augmentés el percentatge dels que entenen el català i dels que declaren saber-lo parlar. Sembla que també hi va haver algun avenç entre els graus més alts, del 6 cap amunt, els anys 80, almenys a Barcelona, segons els estudis de Woolard. Ara el més productiu i factible seria potser procurar convèncer persones que estan en el segment 6 perquè passin al

7 i persones que estan en el 7 que vagin al 8, és dir que la nombrosa població que ja té una preferència pel català passi a parlar-lo també amb els al·lòfons.

BIBLIOGRAFIA

- ARAGAY, J.M. (1998). "INUSCAT 1996". A: *La parla de la gent (1994-1995-1996)*. Volum fotocopiati. Generalitat de Catalunya. Institut de Sociolingüística Catalana.
- CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLÓGICAS (1998). *Uso de lenguas en comunidades bilingües: Cataluña. Estudio 2298*. Volum fotocopiati. Madrid.
- CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLÓGICAS (2001). *Situación social y política de Cataluña. Estudio 2410*. Document trobat a la web del CIS.
- DYM (1998) *Enquesta lingüística sobre l'ús oral del català entre la població de Catalunya major de 15 anys. Taules*. Volum fotocopiati. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.
- FABÀ, A.; GÀLVEZ, O.; MANRUBIA, J.; SIMÓ, A.; UBACH, N. (2000) *Usos i actituds sobre la llengua catalana a Catalunya. Resultats de l'enquesta CRS 2000*. Volum fotocopiati.